

[Søren Olesen.]

drage til, at bygherren for at spare renter vil prøve at skære alle unødige udgifter bort, og nedskæringen af etagearealet vil medføre, at de, som stiller krav om en større og mere komfortabel bolig, undlader at søge statslån eller i hvert fald ikke kan få statslån og tilskud udover det, som er bestemt i det foreliggende lovforslag.

Jeg vil også omtale de statslån, der gives efter § 39, og som udmåles på grundlag af vurdering, og jeg vil gerne påny spørge, hvorfor man ikke tager skridtet fuldtud og ophæver den begrænsning, hvorefter disse lån kun gives til byggeforetagender med indtil 12 lejligheder. Jeg tror, man skulle give forholdene fri på dette område, så disse regler også kunne gælde for større byggeforetagender; derved ville man få en gavnlig konkurrence mellem de forskellige former for byggeri, og måske kunne man netop derigennem få sænket byggeomkostningerne og derved skaffe billigere lejligheder.

Inden jeg omtaler driftstilskuddene, der er foreslået i § 10, må jeg bemærke, at der er noget, jeg savner i lovforslaget, nemlig en klar udtalelse om, hvad man stiler imod på længere sigt. Jeg synes, der rejser sig det spørgsmål: Vil man gennem det sociale boligbyggeri stile imod, at alt boligbyggeri efterhånden lægges ind under staten, og vil man, at der i al fremtid skal betales tilskud til lejlighederne og både til lejere og til selvejere? Som bestemmelsen om tilskud er udformet, ser det ud til, at man vil yde disse faste tilskud igennem en længere årrække. Jeg ved ganske vist, at der er en bestemmelse om, at ændrede forhold kan berettige ministeriet til at nedsætte de årlige driftstilskud. Men der er noget mærkeligt ved nogle af de udtryk, der er brugt; f. eks. står der i § 10, stk. 8, at hvis der sker en stigning i det almindelige lejeniveau, kan der ske en nedsættelse af driftstilskuddet. Nu er der det mærkelige ved det, at de to ting jo er afhængige af hinanden; hvad er årsag, og hvad er virkning? Hvis man yder dette driftstilskud uforandret, sker der jo ikke en stigning i lejeniveauet; hvis man derimod nedsætter driftstilskuddene, vil der fremkomme en stigning i huslejen. Det kan altså diskuteres, hvad der er årsag, og hvad der er virkning. Jeg mener derfor, at disse tilskud

burde gives på den måde, at der skete en nedsættelse af tilskuddene, efterhånden som tiden gik, med et bestemt beløb årlig; så havde der foreligget en klar tilkendegivelse af, at man tilsigtede en afvikling og ønskede et frit boligbyggeri engang i fremtiden. Efter det, der nu er foreslået, er det nærmest, som om man mener, at det også i al fremtid vil være nødvendigt at yde støtte til boligbyggeriet.

En sådan tankegang er vi ikke tilhængere af. Vi mener, at boligen ligesom andre ting må betales af den, som bruger den, og hvis der sker en stigning i udgifterne dertil, må dette senere give sig udslag i lønninger, så at såvel arbejdere som andre mindrebemidlede i befolkningen får en sådan indtægt, at de kan betale den bolig, de benytter. Ellers kunne man jo med lige så stor ret ønske at regulere andre ting; ernæringen er også af stor betydning for sundheden, men der er dog ingen, der vil finde på at udarbejde en ensartet kostplan og lade statens husholdningsråd bestemme, hvordan vi skal spise, og så eventuelt lade staten give tilskud til dem, der ikke har råd til at overholde en sådan kostplan. Man har givet tilskud til nedbringelse af prisen på fødevarer, men man har dog sigtet imod at ophæve disse tilskud, og jeg mener, der må ske noget lignende for boligbyggeriets vedkommende; man bør sigte imod en afvikling, så man får et frit boligbyggeri igen. Derfor mener jeg, at disse tilskud bør være faldende. Om man så skal nedsætte dem i et hurtigere eller langsommere tempo, kunne man forhandle om, men der burde være en fast regel om, at tilskuddene er faldende igennem årene. På den måde ville man efterhånden igen nå frem til et frit boligbyggeri.

Der er i denne forbindelse et udtryk, jeg finder anledning til at anholde, et udtryk, der er blevet ret almindelig brugt, nemlig ordene „almennyttigt boligbyggeri“. Derved forstår man, såvidt jeg har kunnet se, kun det byggeri, som sker igennem de sociale boligforeninger. Men jeg synes, dette er meget forkert, for en privat person, som opfører bygninger til udlejning, mener også, at han foretager et almenyttigt boligbyggeri. Det er dog ikke sådan, at kun hvad staten foretager, kan betegnes som almenyttigt; enhver indsats, som landets